

แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary
Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation

ธีรวรรณ บุญบำรุง¹, ทวิกา ตั้งประภา² และ องอาจ นัยพัฒน์³

Teerawan Bunbamrung¹, Taviga Tungprapa² and Ong-art Naiyapatana³

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Thailand

¹Email: janega.envi@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-7399-9504>

²Email: taviga@swu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-8539-1983>

³Email: ong-art@swu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9261-0628>

Received 03/07/2023

Revised 05/07/2023

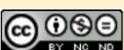
Accepted 10/07/2023

บทคัดย่อ

การกำกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่ดี 2) พัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ และ 3) ตรวจสอบคุณภาพของแนวทาง ซึ่งดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ระยะที่ 1 โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน ระยะที่ 2 โดยการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และระยะที่ 3 โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลการศึกษาการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ดี ได้หลักการกำกับติดตาม 5 หลักการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม วิธีการ/กลยุทธ์ในการกำกับติดตาม 23 ประเด็น เครื่องมือที่ใช้ 3 เครื่องมือ และร่องรอยหลักฐานในการตรวจสอบการดำเนินงาน 17 ร่องรอย (2) ผลการพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของการกำกับติดตาม จำนวน 3 ข้อย่อย 2) หลักการของการกำกับติดตาม จำนวน 5 หลักการ 3) กรอบเนื้อหาของการกำกับติดตาม จำนวน 4 ประเด็นหลัก 22 ประเด็นย่อย 4) ตัวชี้วัดในการกำกับติดตาม

[913]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวิกา ตั้งประภา และ องอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational
Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI:
<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

จำนวน 4 ตัวชี้วัด 5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 4 กลุ่ม 6) เครื่องมือ จำนวน 1 เครื่องมือ และ 7) กระบวนการกำกับติดตาม จำนวน 4 ขั้นตอน 2 หลักปฏิบัติ (3) คุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจในภาพรวมมีมาตรฐานการใช้ประโยชน์ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสม และมาตรฐานความถูกต้องอยู่ในระดับมากทุกด้าน

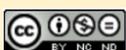
คำสำคัญ การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ; การกำกับติดตาม; แผนปฏิบัติการประจำปี; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

Monitoring the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office is an important process that helps increase the efficiency of operations to achieve specific operational goals. This research aims to 1) study the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office with good performance, 2) develop guidelines for monitoring the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office, applying the empowerment evaluation, and 3) check the quality of the developed guidelines. There are 3 phases in this research. Phase 1 is monitoring the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office with good performance. Ten participants were interviewed in this phase. Phase 2 is the guideline development for monitoring the implementation according to the annual action plan. A focus group discussion with 9 experts was applied for this phase. Phase 3 is the quality check on the guidelines. Three hundred fifty-four participants were interviewed using interview forms, focus group discussions, and questionnaires. The data statistics were achieved using percentage, frequency distribution, mean standard deviation, and content analysis. The results show that 1) there are 5 monitoring principles, 4 groups of stakeholders, 4 main strategies and 23 sub-strategies of monitoring methods/strategies, 3 monitoring tools, and 17 evidence traces in operating check from monitoring the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office with good performance. 2) There are 7 guidelines for monitoring the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office applying the empowerment evaluation. They consist of 1) 3 sub-objectives of monitoring, 2) 5 monitoring principles, 3) the content framework of monitoring with 4 main issues

[914]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932

Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

and 22 subpoints, 4) 4 indicators of monitoring, 5) 4 groups of stakeholders, 6) 1 monitoring tool, and 7) 4-step monitoring process and 2 tactics. 3) The quality of guidelines for monitoring the implementation according to the annual action plan of the Primary Educational Service Area Office, applying the empowerment evaluation, shows utilization standards, feasibility standards, suitability standards, and accuracy standards at a high level in all aspects.

Keywords: Empowerment Evaluation; Monitoring; Action Plan; Primary Educational Service Area Office

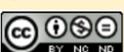
บทนำ

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของหน่วยงานราชการทุกแห่งที่ต้องดำเนินงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 13 และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 ที่ระบุให้หน่วยงานราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่แสดงให้เห็นถึงภารกิจที่จะดำเนินการในหนึ่งปี เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและพัฒนางานตามภารกิจของหน่วยงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาถือเป็นหน่วยงานราชการภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องจัดทำและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมถึงรายงานผลการปฏิบัติการเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ซึ่งถือเป็นความท้าทายขององค์กรที่ต้องดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพราะอาจเชื่อมโยงถึงการได้รับงบประมาณในปีถัดไป ผลการจากติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการในหลายด้าน เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง ขาดการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ขาดการใช้แผนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างจริงจัง รวมถึงบุคลากรบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างแท้จริง ส่งผลให้การดำเนินงานบางโครงการไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 65-79)

การกำกับติดตามเป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงานของทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ เนื่องจากการกำกับติดตามเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงาน โดยเห็นได้จากระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562 ได้จัดทำระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSOCR) ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือให้หน่วยงานของรัฐใช้รายงานผลการดำเนินการตามแผนระดับต่าง ๆ ของประเทศ สำหรับในภาคของการศึกษาได้กำหนดแนวทางการติดตาม

[915]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อนุชา นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

และประเมินผลไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เช่นเดียวกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการกำกับติดตามการดำเนินงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1)

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation) เป็นแนวคิดที่พัฒนาโดย David M. Fetterman มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ การปรับปรุง พัฒนาโครงการ โดยการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอน โดยผู้ประเมินเป็นเพียงผู้อำนวยการความสะดวก แนะนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถประเมินตนเอง เสริมสร้างพลังในตนเอง สามารถตัดสินใจการดำเนินงานด้วยตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานร่วมกัน มีขั้นตอนการประเมินผล 4 ขั้นตอน คือ การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) การกำหนดเป้าหมายของโครงการ (Setting goals) การพัฒนายุทธวิธี (Developing strategies) และการรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมาย (Documenting progress) เพื่อส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น (Fetterman, 2001: 5; สุวิมล ว่องวานิช, 2543: 49-50; อมาวสี อัมพันศิริรัตน์, 2560: 280)

การดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามวงจรคุณภาพ (Deming Cycle) เป็นการดำเนินงานที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่สามารถช่วยป้องกันปัญหา ลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากร เข้าใจง่าย และช่วยในการวางแผนนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) ซึ่งหากหน่วยงานใดมีการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องแล้วย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานเช่นเดียวกัน (ณัฐธัมพ์ อ่อนตาม, 2562: 45)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ประกอบกับความสำคัญของการกำกับติดตาม จุดเด่นของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ และกระบวนการดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามวงจรคุณภาพ หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีแนวทางในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นระบบตั้งแต่ขั้นการกำกับการวางแผนจนถึงขั้นการกำกับการปรับปรุงงาน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานติดตาม ย่อมส่งผลให้สามารถจัดปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในการกำกับการติดตามของบุคลากร รวมถึงการขาดการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และที่สำคัญส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินโครงการกิจกรรมที่ดีตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการนำแนวคิดการดำเนินงานแบบวงจรคุณภาพและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วม ส่งผลต่อการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่ดี
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ
3. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

การทบทวนวรรณกรรม

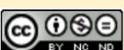
ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับติดตาม ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ กล่าวถึง ประเภทของการกำกับติดตาม ตัวอย่างเช่น สุนทร เกิดแก้ว (2558: 14-16) กล่าวว่า การกำกับติดตามสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การติดตามผลการปฏิบัติงาน การติดตามประสิทธิภาพของโครงการ การติดตามประสิทธิผลของโครงการ ในขณะที่แบมเบอร์เกอร์ และเฮวิตต์ (Bamberger and Hewitt, 1986: 5-9) กล่าวถึง ประเภทของการกำกับติดตามสามารถจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การกำกับกระบวนการปฏิบัติงาน และการกำกับผลการปฏิบัติงาน โดยลักษณะของการกำกับติดตามที่ดีต้องสามารถเทียบงานกับแผนที่วางไว้ได้ ต้องดำเนินงานเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรมีการกำกับติดตามเป็นระยะ รวมถึงการให้ข้อเสนอแนะเป็นระยะ เพื่อให้ทันเวลาเกี่ยวกับการใช้ข้อมูล (สุวิมล ติรภานันท์, 2547: 195-196 ; สุภาพร พิศาลบุตร, 2549: 223; Asia-Pacific program of Education for All ,1999: 7)

แนวคิดการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ ของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิ่ง (William Edward Deming) เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1950 ที่ได้ออกมาเผยแพร่การดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กันของ 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายออกแบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัยที่ต้องดำเนินงานให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อการยกระดับคุณภาพของสินค้าตามความพึงพอใจของลูกค้าเป็นหลัก โดยได้มีการพัฒนางจรอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นกระบวนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) เป็นขั้นตอนการกำหนดหัวข้อในการนำไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานใหม่ ๆ หรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน รวมถึงการกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมาย 2) การปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นขั้นตอนการนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติ โดยต้องมีการตรวจสอบเป็นระยะว่ามีการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่ 3) การตรวจสอบ (Check) เป็นขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลจากการปฏิบัติงาน และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

[917]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

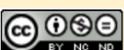
ไว้หรือไม่ และ 4) การปรับปรุง (Act) เป็นขั้นตอนการนำผลจากการตรวจสอบมาใช้ โดยหากการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ให้ดำเนินการจัดทำเป็นแนวทางมาตรฐานการดำเนินงานต่อไป แต่หากการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ให้วิเคราะห์และหาสาเหตุที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถแก้ไขได้ตรงเป้า ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงมากขึ้น โดยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพนี้สามารถเริ่มจากขั้นตอนใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเริ่มจากขั้นตอนการวางแผนเสมอไป (ฮิโตชิ คูเบะ, 2540; Blank, 1990 อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545: 89-91; โทซาวะ บุนจิ, 2544: 117-122)

แนวคิดการดำเนินงานตามการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation) พัฒนาขึ้นจาก เฟ็ตเธอแมน (Fetterman) ในปี ค.ศ. 1994 จากการใช้ประสบการณ์การประเมินและการดำเนินโครงการ อาศัยทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาชุมชน (Community psychology) การปฏิบัติงานทางมนุษยวิทยา (Action anthropology) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) ที่เน้นการปฏิบัติจริง โดยยึดแนวคิดการประเมินแบบมีส่วนร่วม (Collaborative and participatory evaluation) มีวิธีการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจทั้งรูปแบบ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Mission or vision) 2) การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) และ 3) การวางแผนสำหรับอนาคต (Planning for the future) และรูปแบบ 4 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) 2) การกำหนดเป้าหมาย (Setting goals) 3) การพัฒนายุทธวิธี (Developing strategies) และ 4) การรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมาย (Documenting progress) โดยบทบาทของผู้ทำหน้าที่ในการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) การฝึกอบรม (Training) 2) การอำนวยความสะดวก (Facilitation) 3) การให้การสนับสนุน (Advocacy) 4) การสร้างความกระจ่าง (Illumination) และ 5) การมีความเป็นอิสระ (Liberation) นอกจากนี้ยังมีหลักปฏิบัติของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ จำนวน 10 หลัก ได้แก่ 1) การปรับปรุง (Improvement) 2) การเป็นเจ้าของชุมชน (Community Ownership) 3) การเข้ามามีส่วนร่วม (Inclusion) 4) ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Democratic participation) 5) ความเป็นธรรมในสังคม (Social justice) 6) ความรู้ท้องถิ่น (Community knowledge) 7) ยุทธศาสตร์การใช้หลักฐาน (Evidence-based strategies) 8) การเสริมสร้างสมรรถภาพ (Capacity building) 9) การเรียนรู้ในองค์กร (Organization leaning) และ 10) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) (Fetterman, 2001; Fetterman, 2005)

มาตรฐานการประเมินเกิดขึ้นจากคณะกรรมการด้านมาตรฐานสำหรับการประเมินผลทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ที่ได้พัฒนาและกำหนดมาตรฐานสำหรับการประเมินผลระบบแผนงาน โครงการและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสำหรับการประเมินผล ประกอบด้วย มาตรฐาน 4 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินความต้องการและความสนใจของผู้นำข้อมูลไปใช้ 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินกระบวนการที่จะส่งผลให้การประเมินมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า 3) มาตรฐานด้าน

[918]

Citation:

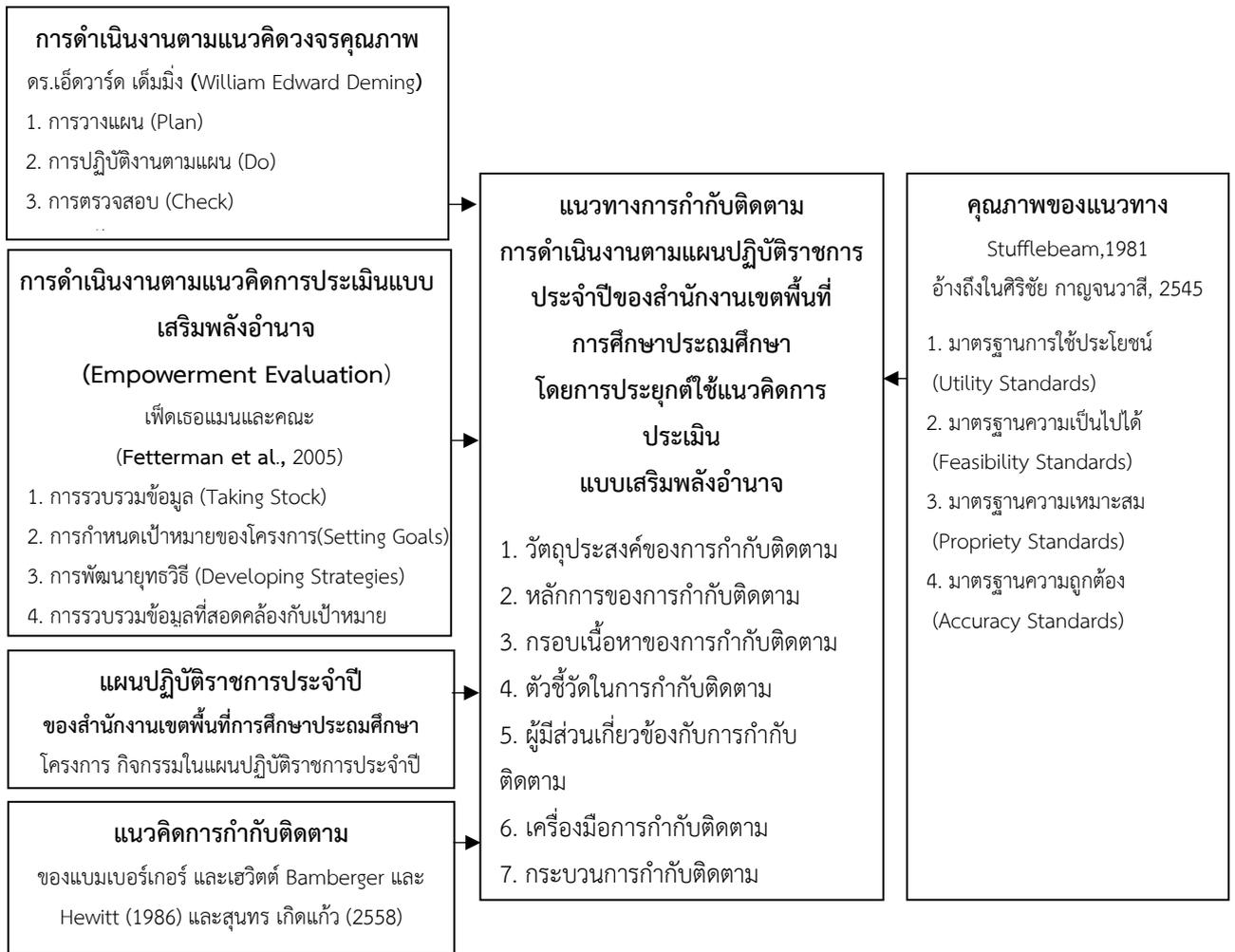

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

ความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงาน และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความสอดคล้องของวิธีการ กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยมีสารสนเทศเชื่อถือได้ (McMillan, J.H., & Schumacher, S.S. 1997; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555: 52-55) ต่อมาได้มีการพัฒนามาตรฐานการประเมินเพิ่มขึ้นอีกหนึ่ง ด้าน คือ มาตรฐานด้านความรับผิดชอบการประเมิน (Evaluation Accountability Standards) เป็นการ ประเมินที่ต้องรับผิดชอบต่อผลการประเมินที่ต้องมีข้อมูลหลักฐานการประเมิน รวมถึงการประเมินภายในและ ภายนอก (พรรณิภา ภูทอง และคณะ, 2561)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจนี้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อค้นพบมากำหนดกรอบแนวคิดในการ วิจัยประกอบด้วย แนวคิดการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ ของ ดร.เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (William Edward Deming) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) แนวคิดการดำเนินงานตามการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation) ของ Fetterman, D. M., and Wandersman, A. (2005) ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) การกำหนดเป้าหมายของโครงการ (Setting goals) การพัฒนายุทธวิธี (Developing strategies) และ การรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมาย (Documenting progress) แนวคิดการกำกับติดตามกระบวนการ ดำเนินงานของแบมเบอร์เกอร์ และเฮวิตต์ Bamberger และ Hewitt (1986) และสุนทร เกิดแก้ว (2558) และ แนวคิดการตรวจสอบคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ได้การประยุกต์ใช้แนวคิดของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานการใช้ ประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) เพื่อให้ได้แนวทางการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงสอดคล้อง กับการดำเนินงานของหน่วยงานยิ่งขึ้น ปรากฏดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

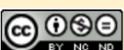
การวิจัย เรื่อง แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่ดี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล: บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินผลการดำเนินงานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงคงที่ 3 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย บุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการกำกับติดตาม (ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและ

[920]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีกา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

แผน) จำนวน 6 คน บุคลากรผู้ได้รับการกำกับติดตาม (ผู้รับผิดชอบงานโครงการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการกำกับติดตามการดำเนินงาน (ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย: แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย หลักการหรือแนวคิดในการกำกับติดตาม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับติดตาม วิธีการ/กลยุทธ์ในการกำกับติดตาม เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับติดตาม ร่องรอย/หลักฐานที่ใช้ในการพิจารณาการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคในการกำกับติดตาม และความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อแนวทางการกำกับติดตาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล: การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในลักษณะสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกเป็นประเด็นและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Conclusion)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล: ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกำกับติดตามในหน่วยงานทางการศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย: แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ประเด็นในการสนทนากลุ่มในการพิจารณาแนวทางการกำกับติดตามในภาพรวมและรายองค์ประกอบ ถึงความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล: การสนทนากลุ่ม (focus group discussion)

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในระยนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 16,875 คน จาก 183 เขต (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) โดยการสุ่มแบบหลาย

[921]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีกา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932

Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational

Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

ขั้นตอน (Multi-stage sampling) ใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นหน่วยของการสุ่ม
ครอบคลุมเขตตรวจราชการ 18 เขตตรวจราชการ ได้ตัวอย่าง จำนวน 392 คน (อ้างอิงจากตารางกำหนดขนาด
ตัวอย่างสำเร็จรูปของศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ, 2559) และได้อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม จำนวน
354 คน (90.31%)

เครื่องมือที่ใช้วิจัย: แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูล
พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 รายการคำถามเกี่ยวกับคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการ
ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้
แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ เป็นลักษณะมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยการประยุกต์ใช้แนวคิด
ของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for
Educational Evaluation) 4 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards)
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และ
มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล: ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ 1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ 2) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ได้แบบสอบถามกลับมา
จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 90.31

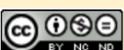
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้: ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่ดี พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มี
ผลการดำเนินงานที่ดีดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับติดตาม ดังนี้ 1) กำกับติดตามโดยใช้หลักการหรือแนวคิด
ประกอบด้วย 5 หลักการ คือ (1.1) หลักการสร้างความตระหนัก (1.2) หลักการมีส่วนร่วม (1.3) หลักการสร้าง
ความชัดเจนในการทำงาน (1.4) หลักการใช้เทคโนโลยีในการกำกับติดตาม และ (1.5) หลักการกำกับติดตาม
อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับติดตามเพื่อให้การดำเนินโครงการกิจกรรมประสบ
ผลสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม คือ (2.1) กลุ่มผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา (2.2) กลุ่มผู้อำนวยการกลุ่มหรือรักษาการผู้อำนวยการกลุ่มภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา (2.3) กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา และ (2.4) กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น เช่น คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล
และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) ประธานกลุ่มพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษา/

[922]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีกา ตั้งประภา และ อนุชา นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational
Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI:
<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

กลุ่มโรงเรียน (ชื่อเรียกตามการกำหนดของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สถานีตำรวจภูธร ฯลฯ 3) วิธีการ/กลยุทธ์ที่ได้นำมาใช้ในการกำกับติดตาม ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก 23 ประเด็นย่อย คือ (3.1) วิธีการ/กลยุทธ์ในการกำกับติดตามการวางแผน จำนวน 7 ประเด็นย่อย (3.2) วิธีการ/กลยุทธ์ในการกำกับติดตามการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ประเด็นย่อย (3.3) วิธีการ/กลยุทธ์ในการกำกับติดตาม การตรวจสอบ จำนวน 5 ประเด็นย่อย (3.4) วิธีการ/กลยุทธ์ในการกำกับติดตามการปรับปรุง จำนวน 5 ประเด็นย่อย 4) เครื่องมือที่ได้นำมาใช้ในการกำกับติดตาม คือ แบบรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นลักษณะ เขียนเชิงคุณภาพ แบบสำรวจรายการ และแบบประเมินระดับคุณภาพ และ 5) ร่องรอย/หลักฐานที่ได้นำมาใช้ แสดงถึงการดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี จำแนกตามวิธีการ/กลยุทธ์ ในการกำกับติดตาม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ (5.1) ร่องรอยหลักฐานการวางแผนโครงการกิจกรรม (5.2) ร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรม (5.3) ร่องรอยหลักฐานการตรวจสอบโครงการกิจกรรม และ (5.4) ร่องรอยหลักฐานการปรับปรุงโครงการกิจกรรม

2. ผลการพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

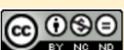
2.1) วัตถุประสงค์ของการกำกับติดตาม จำนวน 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) เพื่อกำกับติดตามการดำเนินโครงการกิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีตามวงจรคุณภาพที่บูรณาการ แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และ 3) เพื่อนำสารสนเทศจากการกำกับติดตามการดำเนินโครงการกิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีไปพัฒนา กระบวนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2) หลักการของการกำกับติดตาม ประกอบด้วย 5 หลักการ คือ 1) หลักการสร้างความตระหนัก และองค์ความรู้ของชุมชน 2) หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแบบประชาธิปไตย 3) หลักการสร้าง ความกระฉ่งในการดำเนินงาน 4) หลักการใช้เทคโนโลยีในการกำกับติดตาม และ 5) หลักการกำกับติดตาม ต่อเนื่องสม่ำเสมออย่างเป็นกัลยาณมิตร

2.3) กรอบเนื้อหาของการกำกับติดตาม ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก 22 ประเด็นย่อย คือ 1) การ กำกับติดตามการวางแผนโครงการกิจกรรม จำนวน 7 ประเด็นย่อย คือ (1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น (2) ตรวจสอบสภาพบริบทของโครงการอย่างมีส่วนร่วม (3) วิเคราะห์ความสอดคล้องโครงการอย่างมีส่วนร่วม (4) กำหนดเป้าหมายโครงการอย่างมีส่วนร่วม (5) จัดลำดับความสำคัญของโครงการแบบฉันทมติ (6) กำหนด ตัวชี้วัดโครงการอย่างมีส่วนร่วม และ (7) ระบุกิจกรรมการดำเนินงานโดยการตัดสินใจเลือกร่วมกัน 2) การ

[923]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยการใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

กำกับติดตามการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรม จำนวน 6 ประเด็นย่อย คือ (1) แต่งตั้งคณะทำงานครอบคลุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (2) ประชุมคณะทำงานเพื่อมองเห็นเป้าหมายร่วมกัน (3) เตรียมแผนปฏิบัติงานเป็นรายกิจกรรม (4) ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดอย่างมีส่วนร่วม (5) ทบทวนหลังการจัดกิจกรรมและยุทธวิธีการดำเนินการให้สอดคล้องกับปัจจุบัน และ (6) กำหนดหลักฐานความก้าวหน้าอย่างมีส่วนร่วม 3) การกำกับติดตามการตรวจสอบโครงการกิจกรรม จำนวน 5 ประเด็นย่อย คือ (1) กำหนดวิธีการประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ (2) จัดทำเครื่องมือการประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ (3) ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ (4) ประเมินผลโครงการอย่างมีส่วนร่วม และ (5) วิเคราะห์ผลการประเมินโครงการอย่างมีส่วนร่วม และ 4) การกำกับติดตามการปรับปรุงโครงการกิจกรรม จำนวน 4 ประเด็นย่อย คือ (1) สังเคราะห์ผลเป็นรายกิจกรรมทั้งเชิงบวก/เชิงลบ (2) จัดทำรายงานสรุปผลเชิงบวก/เชิงลบและแนวทางการปรับปรุงแก้ไข (3) เสนอผลการดำเนินโครงการแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน และ (4) จัดเก็บผลการดำเนินงานด้วยเทคโนโลยีเพื่อผดุงโครงการกิจกรรม

2.4) ตัวชี้วัดในการกำกับติดตาม ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1) ระดับความสำเร็จของการวางแผนโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2) ระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี 3) ระดับความสำเร็จของการตรวจสอบโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี และ 4) ระดับความสำเร็จของการปรับปรุงและผดุงการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี

2.5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับติดตาม จำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้สนับสนุน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีบทบาทหน้าที่ อำนวยความสะดวก สร้างความตระหนักและองค์ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างบรรยากาศให้เกิดความเท่าเทียมกันหรือความรู้สึกมีเสรีภาพในการเข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกำกับติดตาม และร่วมกำกับติดตามการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2) กลุ่มผู้เสริมพลังอำนาจ ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มหรือรักษาการผู้อำนวยการกลุ่มภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีบทบาทหน้าที่ เสริมสร้างสมรรถนะ ความรู้ที่จำเป็นในการกำกับติดตาม สนับสนุน โน้มน้าว ชักจูงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองเห็นกระบวนการดำเนินโครงการกิจกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจน สร้างความรู้สึกเป็นอิสระแก่กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในการสร้างแนวคิดใหม่ สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ช่วยกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเสริมพลังตนเองโดยใช้การประเมิน และสร้างความกระจำงในการกำกับติดตามเพื่อร่วมกันตัดสินใจต่อการดำเนินงานร่วมกัน 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดำเนินโครงการกิจกรรม ประสานการทำงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับโครงการ ร่วมกำกับติดตามการดำเนินโครงการ ให้ความร่วมมือกับผู้ทำหน้าที่ในการกำกับติดตาม

[924]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

สร้างแนวคิดใหม่มาปรับปรุงพัฒนาโครงการกิจกรรมของตนเอง และเสริมพลังตนเองโดยใช้การประเมิน และ

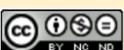
4) กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น เช่น คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) ประธานกลุ่มพัฒนาเครือข่ายคุณภาพการศึกษา/กลุ่มโรงเรียน (ชื่อเรียกตามการกำหนดของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สถานีตำรวจภูธร ฯลฯ มีบทบาทหน้าที่ ให้ความร่วมมือและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการ และร่วมกำกับติดตามการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2.6) เครื่องมือการกำกับติดตาม จำนวน 1 เครื่องมือ คือ แบบกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทำหน้าที่ในการกำกับติดตาม มีลักษณะเป็นปลายเปิด

2.7) กระบวนการกำกับติดตาม จำนวน 4 ขั้นตอน 2 หลักปฏิบัติ คือ 1) การกำกับติดตามการร่วมกันวางแผนการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการสร้างเวทีในการวางแผนการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อระดมความคิดโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการกำกับติดตามตามกรอบเนื้อหา (แผนภาพที่ 3) และรวบรวมข้อมูลในการกำกับติดตามโดยใช้การสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการตรวจสอบร่องรอยหลักฐานในการดำเนินงาน 2) การกำกับติดตามการร่วมกันปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการแจ้งแผนปฏิบัติการประจำปีให้ผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ จากนั้นดำเนินการกำกับติดตามตามกรอบเนื้อหา (แผนภาพที่ 3) และรวบรวมข้อมูลในการกำกับติดตามโดยใช้การสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการตรวจสอบร่องรอยหลักฐานในการดำเนินงาน 3) การกำกับติดตามการร่วมกันตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยดำเนินการกำกับติดตามตามกรอบเนื้อหา (แผนภาพที่ 3) และรวบรวมข้อมูลในการกำกับติดตามโดยใช้การสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการตรวจสอบร่องรอยหลักฐานในการดำเนินงาน 4) การกำกับติดตามการร่วมกันปรับปรุงและผลัดการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยดำเนินการกำกับติดตามตามกรอบเนื้อหา (แผนภาพที่ 3) และรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการตรวจสอบร่องรอยหลักฐานในการดำเนินงาน สำหรับหลักปฏิบัติก่อนกำกับติดตาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรดำเนินการ คือ การชักนำเข้ามามีส่วนร่วม (Inclusion) โดยการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีในรูปแบบคณะกรรมการดำเนินงานระดับพื้นที่ และการเสริมสร้างสมรรถภาพ (Capacity building) โดยการอบรมลักษณะเชิงปฏิบัติการ และหลักปฏิบัติหลังกำกับติดตาม คือ การเรียนรู้ในองค์กร (Organizational learning) โดยการจัดให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) โดยการแจ้งผล

[925]

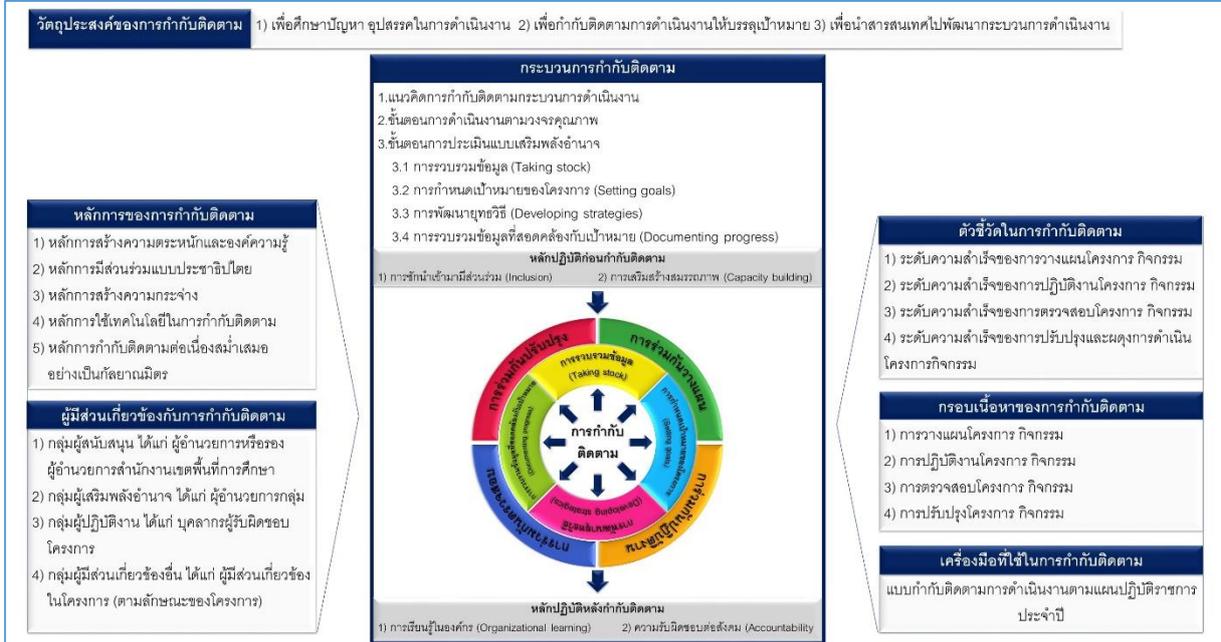
Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีกา ตั้งประภา และ อนุวัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932

Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

การกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นการรับผิดชอบต่อความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ สามารถสรุปได้ดังแผนภาพ 2 และ 3

แผนภาพ 2 แสดงองค์ประกอบของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

แผนภาพ 3 แสดงกรอบเนื้อหาของการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

3. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ แสดงได้ดังตาราง

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นต่อคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามในภาพรวม

มาตรฐานการประเมิน	ภาพรวม		
	MEAN	S.D.	แปลผล
มาตรฐานการใช้ประโยชน์	4.43	.66	มาก
มาตรฐานความเป็นไปได้	4.31	.68	มาก
มาตรฐานความเหมาะสม	4.39	.65	มาก
มาตรฐานความถูกต้อง	4.50	.62	มาก
รวมเฉลี่ย	4.41	.65	มาก

จากตาราง พบว่า แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ มีมาตรฐานในภาพรวมระดับมาก ($MEAN=4.41$, $S.D.=.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แนวทางการกำกับติดตามมีมาตรฐานด้านความถูกต้องมากที่สุด ($MEAN=4.50$, $S.D.=.62$) รองลงมา คือ มาตรฐานการใช้ประโยชน์ ($MEAN=4.43$, $S.D.=.66$) มาตรฐานความเหมาะสม ($MEAN=4.39$, $S.D.=.65$) และมาตรฐานความเป็นไปได้ ($MEAN=4.31$, $S.D.=.68$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่ดี พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว มีการนำหลักการมาใช้ในการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการระดมกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละโครงการกิจกรรมชัดเจน มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบสอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินงานของวงจรคุณภาพ ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง มีการจัดทำหรือใช้เครื่องมือในการกำกับติดตามการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน รวมถึงมีการจัดทำจัดเก็บร่องรอยหลักฐาน เอกสารที่แสดงถึงการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงคงที่อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก

[927]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ ออง นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

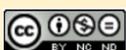
กลุ่มเป้าหมายโดยการพิจารณาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินผลการดำเนินงานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงครั้งที่ 3 ปี ตามการประเมินผลการดำเนินงานใน 3 ส่วนหลัก คือ 1) การประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561- 2563 ระดับคุณภาพดีเยี่ยมต่อเนื่องทั้ง 3 ปี 2) การประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 - 2563 ระดับคุณภาพดีเยี่ยม และมีผลการประเมินในมาตรฐานที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตัวบ่งชี้ที่ 5 การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ระดับคุณภาพดีเยี่ยมต่อเนื่องทั้ง 3 ปี และ 3) การประเมินผลการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติการ ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2562 ระดับคุณภาพต่อเนื่องทั้ง 3 ปี ดั่งณัฐวัชร จันทโรธรัณ และพงษ์ศักดิ์ พัวพรพงษ์ (2563) ได้กล่าวถึงการวัดประสิทธิผลขององค์การว่าสามารถวัดได้จากระบบขององค์การ โดยหากองค์การใดมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องแล้ว ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรเช่นเดียวกัน

2. แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่ได้พัฒนาขึ้น โดยใช้กรอบการดำเนินงานตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพพร้อมกับการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ เมื่อพิจารณาวงจรคุณภาพที่มีขั้นตอนการวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่มีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล (Taking stock) การกำหนดเป้าหมาย (Setting goals) การพัฒนายุทธวิธี (Developing Strategies) และการรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับเป้าหมาย (Documenting progress) โดยเป้าหมายของ 2 แนวคิดนี้ คือ การนำข้อมูลการดำเนินงานที่มีมาใช้ในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับณัฐพล รัตนานันทกุล (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยการประยุกต์ใช้พหุแนวคิดตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 และเพ็ญศรี บุญเดช (2561) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาระบบการกำกับติดตามและประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจในการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำแนวคิดการบริหารงานวงจรคุณภาพและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจมาบูรณาการใช้ร่วมกัน

3. การตรวจสอบคุณภาพของแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ พบว่า บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางมีมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของคณะกรรมการร่วมพัฒนามาตรฐานการประเมินทางการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจเนื่องมาจากการกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยของแนวทาง สามารถดำเนินการ

[928]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

ตามขั้นตอนการพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์ เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สามารถนำไปใช้กับการกำกับติดตามได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของแคมเมอร์อนและควินน์ วินน์ (Cameron and Quinn, 2002: 17) ที่กล่าวถึงกระบวนการกำกับติดตามการดำเนินงานเป็นตัวช่วย ในการกำหนดวัตถุประสงค์ ยุทธวิธี รายละเอียดของแผนการดำเนินงาน/วิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ รวมถึงเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารงานขององค์กรที่ทำให้เกิด การพัฒนางานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ตลอดจนแนวทางการกำกับติดตามที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการกำกับ ติดตามการดำเนินโครงการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ขั้นตอน การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงสามารถนำผลจากการกำกับติดตามไปใช้ ในการปรับปรุงพัฒนางานได้ทันต่อสถานการณ์ โดยไม่ต้องรอให้เสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงานสอดคล้องกับ แนวคิดของสุภาพร พิศาลบุตร (2549: 223) ที่กล่าวถึง ลักษณะของการกำกับติดตามที่ดีจะต้องดำเนินการ อย่างเป็นระบบและมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งแผนและมีการรายงานเป็นระยะ ๆ อาจจะเป็นทุก ๆ 3 เดือน 6 เดือนหรือ 1 ปี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

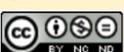
1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่ผู้วิจัยได้ พัฒนาขึ้น เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในการกำกับติดตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งอย่างไร ก็ตามการนำไปใช้ควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจรายละเอียดในคู่มือให้ชัดเจนและควรดำเนินการเป็นระยะ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานของโครงการกิจกรรมที่กำหนดไว้ ซึ่งในแต่ละโครงการกิจกรรม อาจดำเนินการไม่พร้อมกัน

1.2 ผู้ทำหน้าที่ในการกำกับติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรมีทักษะ เบื้องต้นที่จำเป็น คือ 1) ทักษะการเสริมพลังอำนาจ 2) ทักษะการสังเกตแบบมีส่วนร่วม 3) ทักษะการพิจารณา ร่องรอย หลักฐาน หรือบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 4) ทักษะการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่าง ผู้กำกับติดตามและผู้ได้รับการกำกับติดตาม เพื่อให้การนำแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิด การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

[929]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาหลักปฏิบัติของแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจมาใช้ในการกำกับติดตามให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่น ความยุติธรรมในสังคม (Social justice) ยุทธศาสตร์การใช้หลักฐาน (Evidence-based strategies) เป็นต้น

2.2 ควรมีการพัฒนาแนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อให้มีแนวทางการกำกับติดตามครอบคลุมหน่วยงานทางการศึกษาในทุกสังกัดอย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

ณัฐธัญพัชร อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle). *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(3), 44-45.

ณัฐพล ธิตินานันท์กุล. (2563). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแนวคิด ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 :มาตรฐานคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐวัชร จันทโรธธรรม และพงษ์ศักดิ์ พัวพรพงษ์ . (2563). ประสิทธิภาพขององค์กร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 9(2), 1-9.

โทชาวะ บุญจิ. (2544). *คิดใหม่ทำใหม่ด้วยไคเซ็น (ผู้แปล ชไมพร สุธรรมวงศ์)*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

พรรณนิภา ภูทองพลอย, ทศน์ศิริพันธ์ สว่างบุญ, วราพร เอรารธรรม์. (2561). มโนทัศน์เบื้องต้นของการประเมินอภิมาน. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(1), 1-11.

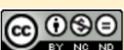
เพ็ญศรี บุญเดช. (2561). การพัฒนาระบบการกำกับติดตามและประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจในการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 15(70), 9-17.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). *การจัดการคุณภาพ: จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000 และการประกันคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ. (2559). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[930]

Citation:

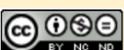

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ โดยการใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3 (4), 913-932
Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *กรอบอัตราค่าจ้าง*. Retrieved on 21 March 2022 from <https://otepc.go.th/th/inform-services/2018-12-19-01-28-26.html>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก : จังหวัดตาก*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *รายงานสรุปผลการติดตามและประเมินผล การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทอดตั้ง สุนทร เกิดแก้ว. (2558). *การบริหารโครงการ: การติดตาม ควบคุมและการประเมินผล*. กรุงเทพฯ: เสมอธรรม. สุภาพร พิศาลบุตร. (2549). *การวางแผนและบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2547). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมาวสี อัมพันศิริรัตน์. (2560). *การประเมินแบบเสริมพลัง: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. วารสาร (เครือข่าย วิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้), 4(1), 280-291.*
- อีโตชิ คูเบะ. (2540). *การบริหารคุณภาพ (Management by quality (MBQ)) (ผู้แปล ปรีชา ลีถานุกรม, กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ)*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- Asia-Pacific Program of Education for All. (1999). *Monitoring and Evaluation of Literacy and Continuing Education Program: Practitioners' manual*. Retrieved on 1 January 2020 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED438428.pdf>
- Bamberger, M., & Hewitt, E. (1986). *Monitoring and Evaluating Urban Development Programs: Handbook for Program Managers and Researchers*. Retrieved on 26 January 2020 from <http://documents1.worldbank.org/curated/en/380361468137717922/pdf/multi-page.pdf>
- Cameron, K.S., & Quinn, R.E. (2002). *Diagnosing and Changing Organization Culture*. Massachusetts: Addison-Wesley.

[931]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อดิชา นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932

Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>

Fetterman, D. M. (2001). *The foundation of empowerment evaluation*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Fetterman, D. M., & Wandersman, A. (2005). *Empowerment Evaluation Principles in Practice*. Retrieved on 25 January 2020 from

<https://books.google.co.th/books?hl=th&lr=&id=zYDeAFbCRLsC&o>

McMillan, J.H., & Schumacher, S.S. (1997). *Research in Education: A Conceptual Introduction*. Longman, New York.

[932]

Citation:

ธีรวรรณ บุญบำรุง, ทวีภา ตั้งประภา และ อองอาจ นัยพัฒน์. (2566). แนวทางการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 913-932

Bunbamrung, T., Tungprapa, T., & Naiyapatana, O., (2023). Guidelines for Monitoring the Implementation of Annual Action Plan of Primary Educational Service Area Office by Applying of Empowerment Evaluation. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 913-932; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.228>